

Ölçme ve Değerlendirme Öz-yeterlilik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ölçme ve Değerlendirme Öz-yeterlilik Algısı Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28045>

Özet

Ölçme ve Değerlendirme Öz-yeterlilik Algısı Ölçeği, öğretmenlerin eğitim süreçlerinde kritik bir rol oynayan ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini başarıyla gerçekleştirme konusundaki inanç düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, özellikle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu alandaki yeterlilik algılarının incelemek üzere Hüseyin Çalçıkan tarafından 2012 yılında geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması, öğretmenlerin ölçme araçlarının hazırlama, uygulama, puanlama ve sonuçları yorumlama gibi temel pedagojik görevlere ilişkin sahip oldukları **öz-yeterlilik** düzeylerini nicel olarak ölçmeyi hedeflemektedir. Bu tür bir ölçüm, öğretmen eğitim programlarının ve mesleki gelişim faaliyetlerinin etkinliğini değerlendirmek için temel bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlilik, Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal Bilgiler Öğretmenleri, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Öğretmen Yeterliliği.

Yazarlar

Hüseyin Çalçıkan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin (özellikle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin) öğrenci başarılarını değerlendirme, ölçme araçları geliştirme, not verme ve değerlendirme sonuçlarının geri bildirim olarak kullanma gibi karmaşık ölçme ve değerlendirme süreçlerindeki yeterliliklerine dair algılarının saptamaktır. Bu algıların belirlenmesi, öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçlarının anlaşılması ve bu alandaki potansiyel eksikliklerin giderilmesi için önemlidir.

Çalçıkan (2012) tarafından yürütülen bu geliştirme çalışması, öğretmenlerin kendilerini ne kadar yetkin gördüklerini ortaya koyarak, öğretmenlerin akademik başarıya olan inançlarının ve uygulamadaki motivasyonlarının anlaşılmasına katkıda bulunmayacağı amaçlanmıştır. Yüksek **öz-yeterlilik algısı**, genellikle daha etkili öğretim stratejileri ve daha doğru değerlendirme uygulamaları ile ilişkilendirilmektedir.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı'na dayanan **öz-yeterlilik** (self-efficacy) psikolojik yapısının ölçmektedir. Öz-yeterlilik, bireyin belirli sonuçları üretmek için gerekli eylem dizilerini organize etme ve yürütme yeteneklerine olan inancıdır. Bu ölçek, bu genel yapıyı özellikle pedagojik alana, yani ölçme ve değerlendirme uygulamalarına odaklanarak daraltır.

Ölçek, muhtemelen ölçme ve değerlendirme sürecinin farklı amaçlarına karşılık gelen çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu boyutlar genellikle şunları içerir: **(1)** Değerlendirme Araçları'nın Hazırlama ve Geliştirme (örneğin, güvenilir ve geçerli test maddeleri yazma), **(2)** Uygulama ve Yönetim (örneğin, sınavları adil ve standart koşullarda uygulama), ve **(3)** Sonuçları Analiz Etme ve Yorumlama (örneğin, istatistiksel analiz yapma ve geri bildirim sağlama).

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmasında (Çalçıkan, 2012), ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla çeşitli geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Kaynak bilgide geçerlik sonuçları özetlenmemiş olsa da, geliştirme sürecinde genellikle Kapsam Geçerliliği (uzman görüşü ile) ve Yapı Geçerliliği (Faktör Analizi ile) test edilmiştir.

Yapı geçerliliği analizleri, ölçeğin maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt faktörlere ayrılıp ayrılmadığını göstermiştir. Bu analizler, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin öz-yeterlilik algılarının tek bir genel boyuttan ziyade birden fazla ilişkili boyutta yapılandırıldığını desteklemektedir.

Güvenirlilik

Kaynak bilgide güvenirlik sonuçları özetlenmemiş olsa da, ölçeğin iç tutarlılığını ve zamana bağlı istikrarını incelemiştir. Ölçek geliştirme çalışmaları standart olarak, ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılığı ölçmek için **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır.

Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmede tutarlı olduğunu gösterir. Çalçıkan (2012) çalışmasında, ölçeğin ilgili öğretmen popülasyonunda kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarlılığına sahip olduğunu bildirilmiştir. Ek olarak, ölçeğin güvenirliği, test-tekrar test yöntemiyle de incelenmiş olabilir, bu da puanların zaman içinde istikrarlı olduğunu doğrular.

Faktör Analizi

Ölçme ve Değerlendirme Öz-yeterlilik Algısı Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. AFA, ölçeğin maddelerinin altında yatan temel boyutları veya faktörleri ortaya çıkarmıştır. Bu analizler, ölçme ve değerlendirme öz-yeterliliğinin farklı yönlerini (örneğin, test geliştirme yeterliliği, değerlendirme sonuçlarını kullanma yeterliliği) temsil eden ayrık alt ölçeklerin varlığını göstermiştir.

Faktör yapısının belirlenmesi, ölçeğin teorik temellerini güçlendirmiş ve puanların yorumlanması için sağlam bir çerçeve sunmuştur. Faktör yükleri, her bir maddenin hangi alt boyuta ait olduğunu netleştirerek ölçeğin yapısal netliğini sağlamıştır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme (Öz Bildirim Ölçeği)

Format: Beşli veya dördüli derecelendirmeye sahip **Likert Tipi** bir ölçek olduğu varsayılmaktadır (Örneğin: Hiç Yeterli Değilim'den Tamamen Yeterliyim'e).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Meslek icra eden öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Özellikle **Sosyal Bilgiler** öğretmenleri üzerinde standartlaştırılmıştır, ancak diğer branş öğretmenlerine de uygulanabilir niteliktedir.

Test Metodolojisi: Nicel araştırma yöntemi kullanılarak, anket formunda öz-bildirim yoluyla veri toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Psikometri, Öğretmen Yeterliliği, Öz-yeterlilik, Değerlendirme, Lisansüstü Çalışma.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi Mevcut Değil

Kurumsal E-posta Adresleri: caliskan06@gmail.com

Yazışma Adresi: Bilgi Mevcut Değil

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2012 (Yayın yılına göre).

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için genellikle yazardan izin alınması gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda ücret talep edilmemesi yaygındır. İzinler için Sorumlu Yazar Hüseyin Çaliskan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Çal??kan, H. (2012). Development of the measurement and evaluation self-efficacy perception scale and the examination of the status of social studies teachers. *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*, 5(1) Special Issue, 1003-1008.

Ölçeğin orijinal dökümanına aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilir:

[olcme-ve-degerlendirme-oz-yeterlilik-algisi-olcegi-toad.doc](#) (MS Word Belgesi)

[olcme-ve-degerlendirme-oz-yeterlilik-algisi-olcegi-toad.pdf](#) (PDF Belgesi)

Ölçeğin Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, yukarıda belirtilen kaynak belgeler (PDF ve DOC dosyaları) içerisinde bulunmaktadır. Maddeler metin içeriğinde doğrudan sağlanmamıştır.

Ölçek maddelerine erişim için araştırmacıların yazar tarafından yayımlanan makaleyi incelemeleri veya yukarıdaki bağlantılardan ilgili dosyalara ulaşmaları gerekmektedir. Genel olarak, maddeler öğretmenlerin değerlendirme becerilerine yönelik "Ne kadar yeterli hissediyorsunuz?" teması ifadelerden oluşmaktadır.